

Petra Houšková

Téma odlišnosti při práci s dětmi předškolního věku

Oponentský posudek

První část práce Petry Houškové tvoří tři kapitoly – dítě předškolního věku z pohledu vývojové psychologie, dramatická výchova a její specifika v práci s dětmi tohoto věku a dílo Daisy Mrázkové, s níž v projektu pracovala. Jsou přehledné a vyčerpávají tematiku, která se k projektu váže, to znamená, že se v nich autorka soustředila právě na ta hlediska, která mají skutečně přímou vazbu na daný projekt. Dobře pracuje s literaturou, kterou zná v náležitém rozsahu a je schopna konfrontovat poznatky z různých hledisek. Pokud jde o kapitolu o Daisy Mrázkové, je to zevrubný a utříděný přehled, bylo by však dobře ještě doplnit charakteristiky jejích literárních prostředků. Jsou dost různorodé, od pojetí lyrického a fantazijního v prózách s převahou přírodních motivů (např. Haló, Jácíčku) až po realistické příběhy (např. Můj medvěd Flóra). Tyto vlastnosti děl Mrázkové jsou důležité z hlediska uplatnění v dramatické výchově. Jen dílčí formulační poznámka: Petra Houšková používá o Mrázkové spojení „autorka a výtvarnice“, ale autor, tj. původce je pojem obecnější než pojmenování oboru činnosti, patřilo by sem lépe „spisovatelka a výtvarnice“.

Praktická část práce obsahuje záznam osmi lekcí realizovaných kroužkem dětí předškolního věku v Domě dětí a mládeže v Praze 6. Látkou byl příběh Mrázkové Slon a mravenec. Záznam je dobře uspořádaný, přehledný, práce začíná navozením námětu zvířat, po přípravných fázích dochází k ději předlohy a uzavírá se jeho řešením. Důsledně sleduje téma předlohy, jímž je odlišnost tří postav příběhu, slona, veverky a mravence, a jejich schopnost soužití, vzájemného přátelství a pomoci. V tomto duchu jsou také formulovány cíle – cíl zaměřený na téma + čtyři, pět cílů dramatických, týkajících se kompetencí dětí. Záznam svědčí i o schopnosti lektorky reagovat na nečekané problémy – když nastane problém s tím, aby se malé děti seřadily podle určitého kritéria, vyřešila to na místě tím, že jim vymezila prostor; při ztrátě koncentrace dětí neplánovaně zařadila pohybovou aktivitu ve hře Mrazík na konci hodiny,

změnila svůj plán když se v lekci sešly jen tři děti. To vše svědčí o její citlivosti, vnímání situace, i dobré vybavenosti pro dramatickovýchovnou práci.

Nesoustředěnost či pokles zájmu dětí se projevily jen v případech, kdy předčítala úryvky z prózy Mrázkové. Většina toho, co předčítala, bylo voleno dobře a přinášelo to informace důležité pro příběh a pro děti nové. Ale v 2. aktivitě 4. lekce bylo předčítání nadbytečné, protože opakovalo problém různé velikosti tří postav, který byl před tím už nejen nastolen, ale i prožit, a i když to bylo v jiných situacích, nic nového čtení nepřináší. To se týká i četby o cestě tří přátel v 5. lekci, kde by bylo vhodnější literární text nahradit aktivitou. Pozornost dětí vzbudí verbální prostředky tehdy, když přinášejí něco nového.

Poznámka terminologická k některým názvům použitých metod, které sice byly na místě a dobře provedeny, ale nesprávně nazvány. Podstatou Kimovy hry je pozornost a paměť – krátce exponovaný pohled na určité předměty a schopnost je vyjmenovat i po jejich odstranění. To, co Petra Houšková popisuje, jsou (nutno říci, že výborně provedená) hmatová cvičení, čili rozvíjení smyslového vnímání. Názvy jsou důležité proto, že označují zacílení na určité psychické funkce a učitel musí vědět, co právě rozvíjí, nejde tedy o slovíčkaření. Podobně je tomu s užíváním názvu „asociační kruh“, přitom v popsané aktivitě jde o brainstorming, tj. o plynulé produkování nápadů, kdežto asociace je vybavování si podobností, které slovo vyvolává, a to bez ohledu na věcné souvislosti. Nevhodné je pojmenování "živé obrazy s pohybem", neboť podstatou techniky „živý obraz“ je statické zobrazení situace („živé“ proto, že je tvoří živí lidé, ne proto, že by se pohybovaly). To co v Petra tato označuje je spíše buď improvizace, anebo hra na sochy, protože jde většinou o jedince, jeho charakteristiky, ne o situace, které mají více osob. Narativní pantomima je aktivita založená a příběhu, ději, boční vedení označuje především slovní podněcování aktiv, které nemusejí být a většinou nebývají založeny na uceleném ději – v tomto případě ovšem jsou meze obou technik neostře.

Po jazykové stránce: v práci je dost pravopisných a gramatických chyb, a v teoretické části i zbytečných „oslích můstků“ typu: „Nyní bych chtěla...“ „v úvodu budu ráda...“ – není vhodné to takto ohlašovat, ale rovnou jít k věci. Autorka používá také často formulace jako „dle mého názoru...“, „vnímám...“, které budí dojem nejistoty.

Otázka pro obhajobu: V záznamu 3. lekce zmiňujete problém s dominantní holčičkou, která chtěla všechno řídit. To je problém, který se často vyskytuje. Jak lze takovou situaci řešit, a proč je třeba ji řešit?

Výhrady, které jsem uvedla, jsou dílčí a převážně technického rázu, a práce jako celek splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Proto ji **doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci B.**

5.6.2019

Prof. Eva Machková

I